

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4767/2019
05.03.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиле-противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Ђапић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Златко Џудић, адвокат из ..., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији тужиле-противтужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 837/18 од 25.01.2019. године, у седници већа одржаној дана 05.03.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле-противтужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 837/18 од 25.01.2019. године у ставу првом изреке.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П2 2598/16 од 19.09.2018. године ставом првом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле-противтужене којим је тражила да суд одреди мере заштите од насиља у породици којима ће се наложити туженом-противтужиоцу да се са својим личним стварима исели из стана који је власништво тужиле, да приступа у простор око стана тужиле на удаљености мањој од 100 метара, да приступа у простор око места рада тужиле на удаљености мањој од 100 метара, као и да му се забрани свако даље понашање које за циљ има узнемиравање тужиле. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован предлог тужиле-противтужене којим је тражила да суд одреди привремену меру којом ће наложити туженом-противтужиоцу да одмах са својим личним стварима исели из стана тужиле. Ставом трећим изреке, усвојен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражио да суд одреди меру заштите од насиља у породици којом ће забранити тужиле-противтуженој да на било који начин даље узнемирава туженог-противтужиоца и да се уздржава од сваког дрског, безобзирног и злонамерног понашања којим угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство туженог. Одређено је да ће изречена мера заштите од насиља у породици трајати годину дана од дана доношења и може се продужити док не престану разлози због којих је одређена. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужиле-противтужена да туженом-противтужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 220.200,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 837/18 од 25.01.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле-противтужене и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом и другом изреке. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставовима трећем и четвртом изреке и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне другостепене пресуде (одлуке садржане у ставу првом изреке) тужиле-противтужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужени-противтужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредаба члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11... 55/14) у вези са чланом 202. Породичног закона, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, јер је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом од 04.10.2016. године разведен је брак странака, у коме је рођен њихов заједнички син ВВ, ...1992. године. Након развода парничне странке су наставиле да живе у трособном стану површине 90м² у ул. ..., који је предмет уговора о подели имовине који су странке закључиле од 24.10.2012. године. Стан није физички подељен, па заједнички користе купатило, кухињу, дневну собу (у којој тужиле спава), док једну собу користи тужени-противтужилац, а другу њихов син. Тужени-противтужилац отплаћује кредит за стан и плаћа годишње осигурање за стан, а тужиле-противтужена плаћа рачуне. Од догађаја 20.01.2018. године, када је тужиле- противтужена у стан довела своју мајку и сместила је у собу коју је он до тада користио, тужени-противтужилац спава у стану у ул. ..., али свакодневно долази у стан у ул. Односи странака били су складни до 2012. године, када је дошло до њиховог погоршања узрокованог нерешеним имовинским односима и финансијским проблемима (када је закључен уговор о подели имовине од 24.10.2012. године). Почев од 2016. године, због свађа, увреда и страха за своју безбедност на позив тужиле-противтужене, више пута је интервенисала полиција (09.08.2016. године, 15.08.2016. године, 08.12.2017. године, 20.01.2018. године, 24.02.2018. године) обављала разговоре са странкама и о томе обавештавала надлежни Центар за социјални рад и јавног тужиоца који је ценио да нема основа за квалификацију овог догађаја као кривично дело насиља. Ток и садржина испољавања насиља у међусобним односима ближе је описана у нижестепеним пресудама. По оцени Градског центра за социјални рад - Одељење ..., односи између странака које су се недавно развеле су поремећени на партнерском нивоу и око имовине, не разговарају месецима, иако живе и даље у истом стану, а ни једно ни друго не жели да се исели из стана иако имају могућности да живе одвојено. Тужени-противтужилац има стан у ул. ... у коме је до пресељења код ћерке, становала тужилина мајка, а сада у њему повремено преспава тужени-противтужилац. Према мишљењу клиничког психолога тужиле-противтужена од марта 2013. године због брачних проблема и поремећене брачне комуникације има терапије са

психотерапеутом. Тужила се обраћала Аутономном женском центру ради психолошке подршке због насиља у породици који преживљава од стране бившег супруга. Конфликти су узроковани нерешеним имовинским односима.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, Врховни касациони суд налази да је правилно побијеном одлуком одбијен тужбени захтев тужиле-противтужене којим је тражила да се туженом-противтужиоцу изрекну предложене мере ради заштите од насиља у породици.

Насиље у породици дефинисано чланом 197. Породичног закона (“Сл. гласник РС“ број 18/05), тако што је у ставу првом одређено да се под насиљем у породици подразумева понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно стање и спокојство другог члана породице, док су у ставу другом истог члана наведени карактеристични видови насиља у породици који се у пракси најчешће испољавају, уз одређење да се насиљем у породици сматра свако дрско, безобзирно, злонамерно понашање које један члан породице испољава према другом члану породице. Према члану 198. став 1. Породичног закона против члана породице који врши насиље суд може одредити једну или више мера заштите од насиља у породици којим се привремено забрањује или ограничава одржавање личних односа са другим члановима породице.

Правилно тумачење наведене одредбе подразумева да, да би се радило о насиљу у породици, мора постојати јасна граница између жртве и насилника, при чему је члан породице – жртва насиља, подређен и немоћан у односу на члана породице који се сматра насилником, који вољно-дрским, безобзирним и злонамерним понашањем угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог члана породице (жртве). Разграничење између насилника и жртве у породичном окружењу од утицаја је и на утврђење постојања насиља у породици, али и за одређивање адекватне мере заштите од насиља, чија је сврха спречавање и престанак таквог понашања које представља насиље.

Из утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да се понашање туженог-противтужиоца не може окарактерисати као насиље над тужилом-противтуженом, јер се у конкретном случају ради о озбиљно и трајно поремећеним партнерским односима који су узроковани нерешеним имовинским односима у којима обе странке показују одређени степен нетолеранције, нетрпељивости и вербалних аката. Не може се говорити о моделу понашања који само један члан породице испољава према другом. Како тужила-противтужена осим сопствених навода (у којима су присутне бројне контрадикторности), није доказала другим доказним средствима да су у понашању туженог-противтужиоца присутни елементи насиља, то је правилно одбијен захтев за усвајање предложених мера ради заштите од насиља. С тога нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Супротно наводима ревизије, судови правилно закључују да су односи странака озбиљно нарушени и проузроковани спорним имовинско-правним питањем и да тужила није ишла за тим да оствари заштиту од насиља у породици, већ својих имовинско-правних интереса, као и да има могућност да користи друга законска средства којима би евентуално реализовала исељење туженог-противтужиоца из стан јер је за одлучивање у овом поступку ирелевантно питање власништва. При томе

другостепени суд је правилно применио одредбе чланова 197. и 198. Породичног закона, имајући у виду мишљење надлежног Центра за социјални рад и за своју одлуку дао одлуку јасне, потпуне и правилне разлоге које у свему прихвата и ревизијски суд.

Супротно наводима ревизије овај суд сматра да мера заштите од насиља треба да буде адекватна извршеном насиљу. У конкретном случају правилно је и оцењено да се понашање туженог-противтужиоца не може сматрати актом насиља у породици према тужилји-противтуженој. Чињеница да је тужилја-противтужена поднела тужбу за одређивање мере заштите од насиља у породици само по себи не значи да је тужени-противтужилац вршио радње које се могу окарактерисати као акти насиља. Субјективно и једнострано мишљење тужилје-противтужене да се поступци туженог-противтужиоца сматрају актом насиља није доказ да то понашање објективно представља насиље у породици. Наиме, из исказа саме тужилје-противтужене је утврђено да она не жели да се исели из предметног стана (иако има други одговарајући стан) да је избацила ствари туженог-противтужиоца и у исту уселила своју мајку, а да о томе није обавестила туженог-противтужиоца и да по својој вољи спава у дневној соби где се налази једини телевизор у кући који користи и тужени-противтужилац. Због тога је правилна одлука нижестепених судова да не постоји страх за живот и безбедност тужилје-противтужене и да није целисходно одређивање мера заштите од насиља у породици.

Претежни део навода тужилје-противтужене у ревизији односи се на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, а који нису дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. става 2. ЗПП. Осим тога чињенице од значаја за пресуђење и докази за утврђење тих чињеница у спору ради заштите од насиља у породици морају бити истакнути до закључења расправе, а најкасније под условима из члана 372. став 1. ЗПП.

На основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић